

Protokoll från möte den 1 november 2004 med Samrådsgruppen för Naturvård i Kristianstads Vattenrike

Närvarande:

Bengt Bergh, Kommunstyrelsen, Kristianstads kommun
Rolf Sjöblom, Miljö- och hälsoskyddsnämnden, Kristianstads kommun (ordförande)
Ingvar Lökvist, Mark- och exploateringskontoret
Tomas Theander, Stadsarkitektkontoret
Susanne Norlindh, C4 Teknik, Kristianstads kommun
Tommy Gustavsson, Informations-, näringslivs- och turistförvaltningen
Sam Peterson, Naturskolan, Barn- och utbildningsförvaltningen
Sven-Erik Magnusson, Biosfärkandidatkontoret/Ekomuseum Kristianstads Vattenrike, Kristianstads kommun
Karin Magntorn, Biosfärkandidatkontoret Kristianstads Vattenrike, Kristianstads kommun
Kenth Ljungberg, Länsstyrelsens miljöenhet
Jan Linder, Skogsvårdsstyrelsen Södra Götaland
Hans Persson, LRF Kristianstads kommun
Sven Olsson, Vramsåns fiskevårdsförening
Christer Neideman, Naturskyddsföreningen i Kristianstad
Nils Waldemarsson, Nordöstra Skånes Fågelklubb
Thomas Lindblad, Nordöstra Skånes Fågelklubb
Per Rheborg, Kristianstads Motorbåtsklubb
Hans Cronert, Naturvårdssamordnare - Kristianstads Vattenrike (sekreterare)

§ 1 Välkomnande

Rolf Sjöblom hälsade representanter för två nya organisationer i samrådsgruppen välkomna. De nya gruppmedlemmarna är Jan Linder från Skogsvårdsstyrelsen Södra Götaland och Sam Peterson från Naturskolan, Kristianstads kommun

§ 2 Justeringsman

Beslöts att välja Bengt Berg till att justera dagens protokoll.

§ 3 Nätverk för Biosfärområden i norra Europa – NordMAB

Karin Magntorn informerade om det initiativ som tagits för att etablera ett nätverk för biosfärområden och blivande sådana i norra Europa. Bl a Nordiska Rådet har med ekonomiska medel bidragit till att förverkliga initiativet. I oktober i år samlades representanter för områden i Danmark, Sverige, Finland, Ryssland, Estland och Lettland i Norra Vidzeme Biosfärområde i Lettland i syfte att få igång nätverket och hitta former för erfarenhetsutbyte, mentorskap, utbyte för verksamhetsutövare, universitet mm. Kristianstads Vattenrike var representerade av Sven-Erik Magnusson, Karin Magntorn och Hans Cronert.

§ 4 Biosfärområde Kristianstads Vattenrike – lägesrapport

Sven-Erik Magnusson informerade om att ansökan varit ute på remiss under våren och nu höll på att färdigställas för tryckning inför dragning för kommunstyrelsen i mitten av november och kommunfullmäktige i mitten av december. Efter underskrifter av ansvariga instanser på lokal, regional och nationell nivå kommer, efter beredning på miljö- och utbildningsdepartementen, nomineringsbeslut att tas av regeringen. Regeringen kommer i sin tur att uppdra åt svenska UNESCO-rådet att överlämna förslaget till UNESCO/MAB i Paris under senast den 31 mars 2005. Efter att den rådgivande kommittén behandlat ärendet kommer beslut om godkännande att tas av Byrån för MAB-programmets Internationella Koordinerande Konselj. Vi kan förvänta oss slutligt besked under oktober/november 2005.

§ 5 Pågående reservatsbildning

Hans Cronert informerade om att reservatsbildningsarbetet fortsätter i enligt Handlingsprogrammet för Naturvård i Vattenriket. Just nu är remissförslag ute om bildande av naturreservaten Egeside respektive Pulken-Yngsjön i södra delen av våtmarksområdet. Senare under hösten-vintern kommer förslag till remiss att gå ut för naturreservaten Åsums ängar och Åsumallet samt Hovby ängar längs västra sidan av Hammarsjön. Beträffande Forsakar naturreservat och Balsbergets naturreservat, sker för närvarande förhandling med markägarna i olika frågor.

§ 6 Förslag till fördjupad översiktsplan för Kristianstad

Tomas Theander redovisade spännande tankegångar kring de kopplingar han ser mellan det fördjupade översiktsplanarbetet för Kristianstad och biosfärkonceptet (bevarande av natur- och kulturvärden i samklang med en uthållig utveckling). Han beskriver relationen mellan staden och Vattenriket ur tre perspektiv; gestaltningsspektivet, det geografiska perspektivet och den symbiotiska relationen mellan staden och Vattenriket (främst ur ett tillgänglighetsperspektiv). I det slutliga förslaget kommer perspektiven och kopplingarna att ges en tydligare struktur.

§ 7 Vramsåprojektet och tankar för framtiden

Michael Dahlman redovisade kortfattat det arbete som skett i Vramsåprojektet under projektiden 1999-2004. OLW har genom Världsnaturfonden/WWF svarat för huvudfinansieringen av projektet (2,5 miljoner kronor). Stora bidrag har också kommit från Länsstyrelsens fiskefunktion.

Miljö- och hälsoskyddskontoret har svarat för projektledning medan olika konsultfirmor och ideella föreningar har svarat för genomförandet.

Åtgärderna har inriktats mot värdefulla arter och artgrupper (bland annat musslor - främst flodpärlmusslan, vandrande öring, bottenlevande djur, jättemöjan, fladdermöss, olika fågelarter - framför allt kungsfiskaren och strömstaren) och kan sammanfattas i ökad kunskap om förekomst och miljöförhållanden samt praktiska förbättringsåtgärder. Vidare har riktade undersökningar skett för att klargöra förekomsten av hormonliknande preparat som kan medföra reproduktionsstörningar hos bland annat fisk. Ansträngningar för att förklara förekomsten av brunfärgningen av Vramsåns vatten har genomförts och slutligen har ett stort och uppskattat bevattningsseminarium genomförts.

Ca 300 000 kr finns kvar och det finns förslag om att fondera dessa för att kunna dela ut dem under en femårsperiod. De skulle då användas till uppföljning av utförda åtgärder och olika underhållsåtgärder. Samrådsgruppen beslöt att ställa sig bakom detta förslag.

§ 8 Hur mycket förorenar gässens spillning?

På initiativ av Ivösjökommittén har Michael Dahlman efter samråd med Hans Cronert tagit fram ett förslag till undersökning som skall ge information om hur mycket gässen som rastar på Kristianstadsslätten förorenar de sjöar de övernattar i och utnyttjar för dagvila. Förslag finns att anlita forskare från Linköpings universitet som gjort motsvarande studie vid Tåkern. Ett översiktligt projektförslag finns framtaget och kostnadsberäknas till ca 65 000 kr. Undersökningen bygger på att räkningar av gässen utförs av Nordöstra Skånes Fågelklubb i ideell regi. För genomförandet skall medfinansiering sökas hos Gåsförvaltningsarbetsgruppen och från WWF.

Samrådsgruppen beslöt att stödja förslaget och anser det värdefullt att försöka klargöra hur stor andel av tillförseln av eutrofierande ämnen till sjöarna på Kristianstadsslätten som gässen svarar för. Detta känns speciellt viktigt när man samtidigt arbetar med gässkadeförebyggande verksamhet, som kan medföra förändrade vanor och uppehållsmönster (mer tid i sjöarna?) hos gässen.

§ 9 Grågås- och tranförvaltning

Hans Cronert informerade om att flera av de punkter som tagits upp i Förvaltningsplanen för grågås på Kristianstadsslätten har genomförts under året. Bland annat har förslag om förlängd jakttid på hösten

förts fram till central instans. En flyginventering för att fastställa antal grågåsbon i Hammarsjön har genomförts av Patrik Olofsson i början av maj 2004 och samtidigt har landräkningar utförts av Nordöstra Skånes Fågelklubb. Flyginventeringen visade att det fanns minst 700 bon i Hammarsjön. De båda inventeringarna stödjer tidigare skattningar om att det bör finnas minst 1000 häckande par grågäss på Kristianstadsslätten. Slutligen har man kunnat anställa en speciell person, Göran Frisk, för att biträda lantbrukarna i det grågässkadeförebyggande arbetet. Upplägget bygger på de mycket positiva erfarenheter som erhållits under flerårigt verksamhet i Kvismaretrakten utanför Örebro. Göran Frisk är förordnad till den sista november 2004, varefter verksamheten skall utvärderas. Gås- och transkadeförebyggande medel bör sökas även för kommande år och förhoppningsvis skall Göran Frisk kunna knytas till verksamheten även till våren när grågässen kommer tillbaka och lämpligen bör arbetet samordnas med den transkadeförebyggande verksamhet som sker sedan flera år tillbaka. I början av oktober hölls en mycket uppmärksammat presskonferens i Länsstyrelsens och LRF Skånes regi. Gåsarbetsgruppen kommer att ha ett möte i slutet av november.

Samrådsgruppen beslöt tillstyrka en fortsatt och samordnad viltskadeförebyggande verksamhet under 2005 beträffande gäss och tranor i Vattenriket och på Kristianstadsslätten.

§ 10 Ekoturism inom Kristianstads Vattenrike

Karin Magntorn informerade om de initiativ som tagits inom ramen Skåne Nordost, innebärande att konferenser om ekoturism genomförts för intresserade företag under året och att två företag, Vattenriket Båt-sightseeing med Flodbåten och Safari & Sightseeing i Kristianstads Vattenrike med Landskapet JO nu ansöker om att bli certifierade enligt Ekoturismmärkningen "Naturens bästa". Lyckas detta blir de först ut i Skåne! Certifieringen innebär att mer än 300 kriterier skall vara uppfyllda (bl a omfattande en mängd miljö- och naturvårdskrav, krav på upplevelsen och krav kring lokal delaktighet mm).

§ 11 Turismprojektutbyte med Schaalsee Biosfärområde i Tyskland

Tommy Gustavsson informerade om det studiebesök som genomförts till Schaalsee Biosfärområde i norra Tyskland inom ramen för EU Interreg III-turistprojektet i Skåne Nordost. Resan gav möjligheter för representanter för olika verksamheter (turism, lantbruk, fiske mm) att på ort och ställe bilda sig en uppfattning om de positiva möjligheterna som det kan innebära att vara verksamma inom ett biosfärområde. Bland annat vidimerades att några nya "besvärande" regelverk inte har införts när området blev biosfärområde. Tvärtom är verksamhetsutövarna i Tyskland positiva och anser sig ha nytta och stöd av att man befinner sig i ett biosfärområde.

§ 12 Turistprojekt

Tommy Gustavsson informerade om planerna på fortsättning av det nu avslutade EU Interreg III-turistprojekt som pågått några år i samarbete mellan kommunerna i Skåne Nordost, Högskolan, Länsstyrelsen, Region Skåne och LRF och några andra regioner kring södra Östersjön. I ett nytt EU Interreg III-projekt vill man arbeta med fortsatt ekoturistisk fokusering/utveckling. Intresse för fortsättning finns från Tysklands sida (Mecklemburg-Vorpommern) medan Lettland och Estland visat intresse att gå in som nya medlemmar i projektet. Eventuell ansökan sker under februari/mars 2005.

Tommy Gustavsson informerade om det nästa färdiga förslaget till utvecklingsplan för fisket i Nedre Helgeåns Fiskevårdsområde som tagits fram inom ramen för turistprojektet. Det beslöts att denna plan skall presenteras vid nästa Samrådsgruppsmöte.

§ 13 Nationellt åtgärdsprogram för den akut hotade arten sjönajas

Hans Cronert informerade om att den lilla undervattensväxten sjönajas har sin enda återstående kända svenska växtplats i Hammarsjön. Arten är numera fåtalig även i övriga Nordeuropa. Naturvårdsverket har huvudansvaret för att nationella åtgärdsprogram för de mest hotade arterna i landet tas fram. De delegerar uppdragen till Länsstyrelserna i de län där arten har sin huvudförekomst. Ekomuseum Kristianstads

Vattenrike har fått Länsstyrelsens uppdrag att ta fram ett förslag till åtgärdsprogram för sjönajasen under 2005 och Kjell-Arne Olsson, projekt Skånes Flora, kommer att biträda Ekomuseet med detta uppdrag.

§ 14 Överklagat koncessionsbeslut om kraftledning

Sydkraft har godtagit att sätta upp bollar eller liknande skrämningsanordningar för att minska risken för fågelkollisioner mot ledningar kring Vinnöån vid Karpalund. Däremot motsatte man sig att jordförlägga kraftledningen mellan Lillö Kungsgård och Kristianstad, vilket förordats av Samrådsgruppen, Kristianstads kommun och Länsstyrelsen. Energimyndigheten gick på Sydkrafts linje i sitt beslut. Kristianstads kommun har överklagat Energimyndighetens beslut till regeringen och åberopar framför allt riskerna för fågelkollisioner över Isterån utifrån färskare undersökningar sammanställda på uppdrag av Bernkonventionen. Utöver att Sydkraft hänvisar till 18 år gamla undersökningar när man argumenterar mot att jordförlägga, påstår man att man måste använda helikopter för att plocka bort de elva stolparna. Påståendet är felaktigt. För det första rör det sig bara om nio stolpar och för det andra är det bara för tre-fyra stolpar som det skulle kunna bli aktuellt med avancerad stolphämning. För övriga stolpar är underlaget torrt och fast innebärande att hämtning kan ske under den torra delen av året.

§ 15 Storkinformation

Christer Neideman informerade om att en fjolårsstork uppfödd på gårdstaket i Viby nu bevisligen tagit sig över Gibraltar till Afrika under höstflyttningen. Den tillbringade första vintern i Tyskland. Man planerar att bygga ett nytt utsläppshägn i vid Sjögård, nära Härnestad och har sökt pengar för detta från statens medel rörande kommunala naturvårdsprojekt (NIP).

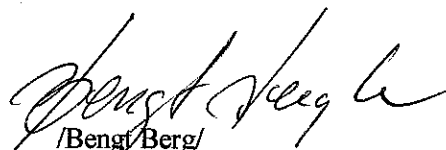
§ 16 Nästa möte

Beslöts att nästa möte skulle hållas den 7 mars kl 18.30 i kommunstyrelsens sammanträdesrum på Rådhuset. Vid detta möte föreslås ovannämnda fiskeutvecklingsplan presenteras. Vidare kommer Skogsvårdsstyrelsen för Södra Götaland och Naturskolan att informera om sin verksamhet.

/Hans Cronert/ sekreterare

Justeras:

/Bengt Berg/

Sändlista

Bengt Berg, Kommunstyrelsen
Sune Jonasson, Kommunstyrelsen
Rolf Sjöblom, Miljö- och hälsoskyddsnämnden
Ingvar Lökvist, Mark- och exploateringskontoret
Hans Eliasson, Miljö- och hälsoskyddskontoret
Sam Skällberg, Miljö- och hälsoskyddskontoret
Michael Dahiman
Tomas Theander, Stadsarkitektkontoret
Bertil Ohlsson, C4 Teknik
Bertil Ohlsson, C4 Teknik
Mats Åkesson, C4 Arbetsmarknad
Tommy Gustavsson, Turistavd., Kommunledningskontoret
Bengt-Åke Kjell, Kultur- och fritidsförvaltningen
Sam Peterson, Naturskolan, BUN
Sven-Erik Magnusson, Ekomuseum Kristianstads Vattenrike
Karin Magntorn, Biosfärkandidatkontoret, Kr Vattenrike
Göran Mattiasson, Länsstyrelsens miljöenhet
Kenth Ljungberg, Länsstyrelsens miljöenhet
Jan Linder, Skogsvårdsstyrelsen för södra Götaland

Magnus Thelaus, Högskolan Kristianstad
Johan Elmberg, Högskolan Kristianstad
Bo Fransman, Region Skåne
Hans Persson, LRF Kristianstad kommun
Claud Hamilton, Nedre Helgeåns Fiskevårdsområde
Nils Hofmann, Nedre Helgeåns Fiskevårdsområde
Sven Olsson, Vramsåns Fiskevårdsförening
Lars Bengtsson, Kristianstad-Bromölla Jaktvårds-krets
Mauritz Nilsson, Kristianstad-Bromölla Jaktvårds-krets
Christer Neideman, Naturskyddsföreningen i Kristianstad
Nils Waldemarsson, Nordöstra Skånes Fågelklubb
Thomas Lindblad, Nordöstra Skånes Fågelklubb
Roobin Jalking, Christianstads Motorbåtsklubb
Per Rheborg, Christianstads Motorbåtsklubb
Bengt Hellberg, Beckhovets fiskebodsförening
Torsten Larsson, Naturvårdsverket
Mikael Löfroth, WWF
Charlotte Lindström, Skånska våtmarker WWF
Olof Olsson, Svenska MAB-kommittén
KS, TN, MHN, BN, KFN, BUN